

Uhrin Dorottya: Bódhidharma megnyugtatja az elmét

41. Bódhidharma megnyugtatja az elmét¹

Bódhidharma ült szemben a fallal. A Második Pátriáka kint állt a hóban levágott kezével. Így szólt Bódhidarmához:

- Elmémben nincs béke még most sem. Könyörgök, mester, nyugtasd meg elmémet!
- Hozd ide az elmédet, akkor meg fogom nyugtatni neked – válaszolta Bódhidharma.
- Már kerestem az elmét, de nem találtam odavihetőnek – mondta a Második Pátriáka.
- Már meg is van nyugtatva az elméd – mondta Bódhidharma.

Mumon² hozzáfűzése: Ez a töröttfogú öregember milyen jelentőségteljesen jött ezer mérföldeket át a tengeren. Hasonlóan ahhoz, mint amikor a hullámozás erősödik, holott nincs szél. Utolsó éveiben megvilágosodást idézett elő tanítványaiban, aki hogy az ügyet még rosszabbul csinálja, nyomorékká tette magát a hat eredetben, mint Saszanro, aki még a négy írásjegyet sem ismerte.

Mumon verse:

Keletre jöttél, eltökélt szándékkal,
A Dharmában bíztál, és meglett a baj,
Azóta a kolostorokban a sok zsvaj,
Mind-mind miattad keletkezett.³

Koreában a buddhizmus kínai közvetítéssel terjedt el a 4. századtól kezdve, azonban ez a terjedés lassú volt, mivel a helyiek ragaszkodtak az ősi samanisztikus vallásukhoz. A 6-7. században ismerték el hivatalosan a létét, illetve innentől jelent meg több kínai iskola is

---

¹ Ford.: Dobosy Antal

² Wu-men Hui-k'ai = Mumon Ekai (1183-1260) kínai zen mester

³ Dobosy Antal: *Zen szöveggyűjtemény. Szútrák, kóanok, versek, eredeti tanulmányok és mai modern zen írások. Budapest, A Tan Kapuja Buddhista Főiskola Jegyzete, 2005. 74. o. [Dóri, A DŐLT írásmód használata.](#)*

Koreában.⁴ Az egyesült Silla dinasztia időszakában (668-935) állami szinten is elismerték a buddhizmust, ekkor került az országba a csan is.⁵

A fenti mű műfaja *kóan*, vagyis „nyilvános hirdetmény”, mely a „Végső Valóságra” vonatkozik, csan tapasztalásra ráébresztő paradoxon.⁶

A mű egyik főszereplője az indiai származású hittérítő, Bódhidharma, vagy ahogy Kínában nevezték: Pu-ti Tamo (vagy Tamo)⁷, ezért a keresztény misszionáriusok sokáig úgy hittek, hogy ő Szent Tamás apostol.⁸ -Idős korában Kínába ment népszerűsíteni a mahájánát, de mivel Liang Wu császárral eltérő nézeteket vallottak a buddhizmusról, Bódhidharma Észak-Kínába utazott, ahol egy Saolin-kolostor környékére kilenc évig ült meditációban a falat bámulva.⁹ Innen ered a szövegben is a „*falnézés*” kifejezés.¹⁰ Őt tekintik a csan első kínai pátriákájának.¹¹ A Második Pátriáka Bódhidharma tanítványa volt, Eka vagy kínai nevén Hui-K'o (487-593).¹² A legendák szerint Bódhidharma nehezen fogadott tanítvány, de Eka egy látomástól vezetve elutazott a Saolin-kolostorba, ahol könyörgött Bódhidharma tanításáért, de az nem akarta először tanítványának fogadni. Eka bizonyítani akarván elhatározását addig állt a mester előtt a szakadó hóban, míg a hó a térdéig nem ért, sőt még az egyik kezét is levágta. Végül tanítványul fogadta őt Bódhidharma.¹³ Ebből is látszik, hogy a csan irányzat a közvetlen tapasztalást részesítette előnyben. Beszélgetésük példázza a csan azon alapelvét, miszerint a dolgok természetét szavakkal megérteni nem lehet.¹⁴

---

⁴ Seth, Michael J.: A History of Korea. From Antiquity to Present. Rowman & Littlefield, 2011. 35. o. [Innentől kérem átírni a megfelelő hivatkozási rendszerre.](#)

⁵ Skilton, Andrew: A buddhizmus rövid története. Corvina, 1997. 138. o.

⁶ Buddhista lexikon. Szerk.: Hetényi Ernő. Trivium, 1997. 139. o.

⁷ Mecsí Beatrix: Hogyan érkezett Bodhidharma Japánba? In: Orientalista Nap 2000. Szerk.: Birtalan Ágnes, Yamaji Masanori. Budapest, 2001. 120. o.

⁸ Faure, Bernard: Chan Insight and Oversight. An Epistemological Critique of the Chan Tradition. Princeton, 1993. 45-50. o. idézi: Mecsí Beatrix: Hogyan érkezett Bodhidharma Japánba? In: Orientalista Nap 2000. 120. o.

⁹ Mecsí Beatrix: Hogyan érkezett Bodhidharma Japánba? In: Orientalista Nap 2000. Szerk.: Birtalan Ágnes, Yamaji Masanori. Budapest, 2001. 120. o.

¹⁰ Dobosy Antal: Zen szöveggyűjtemény. Szútrák, kóanok, versek, eredeti tanulmányok és mai modern zen írások. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola Jegyzete, 2005. 74. o.

¹¹ Buddhista lexikon. Szerk.: Hetényi Ernő. Trivium, 1997. 36. o.

¹² Buddhista lexikon. Szerk.: Hetényi Ernő. Trivium, 1997. 106. o.

¹³ Dobosy: Zen szöveggyűjtemény. Szútrák, kóanok, versek, eredeti tanulmányok és mai modern zen írások. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola Jegyzete, 2005. 75. o.

¹⁴ Buddhizmus képes enciklopédiája. A Buddhizmus története, filozófiája és gyakorlata. Szerk.: Harris, Ian; Varley, Helen; Connolly, Peter; Travagnin, Stefania. Kossuth, 2010. 200. o.

A hat eredet a hat érzékszervre vonatkozik, a Sasznaro pedig Gensa mester másik neve, aki a történet szerint egyszerű halász volt, aki az írásjegyeket sem ismerte, viszont rendelkezett azzal a tudással, mely egy csan mesternek kellett.¹⁵ Úgy vélték, hogy a csan speciális áthagyományozódást képvisel, amely nem függ az iratoktól, szavaktól vagy írásjelektől.¹⁶

A kontextus kiváló, kellene még néhány gondolat magáról a szövegről is. Mennyiben csan illetve *śōn*? Mi az a motívum, ami mint csan jellegzetesség kiemelhető?

---

¹⁵ Dobosy: Zen szöveggyűjtemény. Szútrák, kóanok, versek, eredeti tanulmányok és mai modern zen írások. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola Jegyzete, 2005. 75. o.

¹⁶ Buddhizmus képes enciklopédiája. A Buddhizmus története, filozófiája és gyakorlata. Szerk.: Harris, Ian; Varley, Helen; Connolly, Peter; Travagnin, Stefania. Kossuth, 2010. 201. o.